

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566*
THE FACTORS AFFECTED TOWARDS THE POLITICAL PARTICIPATION
LEVELS FOR GENERAL ELECTION OF NATIONAL REPRESENTATIVES
FOR THE PEOPLE OF NONGBUA LAMPHU PROVINCE IN B.E.2566

ธารา เจริญรัตน์

Thara Charoenrat

วิทยาลัยพิชญบัณฑิต จังหวัดหนองบัวลำภู

Pitchayabundit College Nongbua Lamphu Province, Thailand

Corresponding author E-mail: phrathara2556@gmail.com

Received 13 November 2023; Revised 30 November 2023; Accepted 26 February 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566 ของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ/สังคม ปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 (2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 (3) อิทธิพลพยากรณ์ขององค์ประกอบของปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมืองและองค์ประกอบของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วม

* ธารา เจริญรัตน์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย, 4(1), 1-17.

Thara Charoenrat. (2024). The Factors Affected Towards the Political Participation Levels for General Election of National Representatives for the People of Nongbua Lamphu Province in B.E.2566. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(1), 1-17.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 ระเบียบวิธีวิจัยของการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบ การศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มหลายชั้น ประกอบด้วย การสุ่มแบบกลุ่มหรือพื้นที่การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และเทคนิคการสุ่มแบบง่าย โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ได้ค่า IOC ที่ระดับ 0.93 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด หนองบัวลำภู พ.ศ.2566 ใน 3 เขตเลือกตั้ง รวม 400 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึง เดือนกรกฎาคม 2566 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เชิงวิเคราะห์ สำหรับทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยเลือกใช้ t-test f-test สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และหาอิทธิพลพยากรณ์โดยใช้ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระ 7 ตัวแปร คือ (1) ความเชื่อ/ทัศนคติทางการเมือง (2) ความสนใจทางการเมือง (3) พฤติกรรมทางการเมือง (4) อุดมการณ์ทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย (5) บทบาทพรรคการเมือง (6) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และ (7) ประเด็นทางการเมือง มีอิทธิพลพยากรณ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการ เลือกตั้ง หรือ สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการ เลือกตั้ง ได้ประมาณร้อยละ 87 % อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ตัวแปรอิสระ ทั้ง 7 ตัวแปรมีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, จังหวัดหนองบัวลำภู

Abstract

The main objectives of this research were (1) to study the factors affected towards the political participation level for general election in B.E.2566 of the people in Nongbua Lamphu Province include personal factors, economic factors, society, political psychology factors, political environment factors and level of political participation for election of members of the representatives for people of Nongbua Lamphu Province in B.E.2566, (2) to study the relation

between political psychological factors, political environment factors and the level of political participation in election of members for representatives of people in Nongbua Lamphu Province for B.E.2566 and (3) to study predictive influence of political psychology factors and elements of political environment factors on political participation for the election of members of representatives for people of Nongbua Lamphu Province in B.E.2566, the research methodology was quantitative research approach in the form of predictive relation by using a multi-layer cluster sampling technique include cluster sampling or stratified random sampling areas and simple random sampling technique by using questionnaires on testing for determination of reliability of the questionnaires and received the IOC AT 0.93 level. The sampling were 400 persons from the people with the right of vote for election the members of representatives for Nongbua Lamphu Province in B.E.2566 of 3 electoral districts. The collecting of data was on May to July of B.E.2566. The statistics using for data analysis included description, percentage, frequency, mean and standard deviation the hypothesis testing included t- test and F- test. The correlation coefficient used Pearson product and finding the predictive used multiple regression analysis.

The results of findings here as follows: The 7 independent variables were as follows: (1) political beliefs and attitudes, (2) political interest, (3) political behavior, (4) democratic political ideology, (5) roles of political parties, (6) political culture for democratic politics and (7) political matter influenced towards the levels of participation for politics on election for the percentage of 87 and were on statistical significance AT 0.05 level by the 7 independent variables as mentioned above.

Keywords: Political Participation, Members of Representatives, Nongbua Lamphu Province

บทนำ

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ความหมายของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว อำนาจอสูงสุด หรืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน โดยประชาชนทำหน้าที่ปกครองตนเองโดยตรง แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถกระทำได้ จึงเกิดรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน โดยประชาชนเลือกผู้แทนขึ้นทำหน้าที่แทนตนและผู้แทนเหล่านั้นมีหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดทั้งผู้ปกครอง (รัฐบาล) นโยบาย รวมถึงวิธีการปฏิบัติตามนโยบาย การที่ประชาชนทำหน้าที่ปกครองด้วยตนเองโดยตรง หรือการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนนั้น เป็นกลไกที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้กระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทุกกระบวนการ ทุกระดับ และทุกมิติ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนผู้เป็นเจ้าของอติปไตยต้องมีคุณสมบัติที่เอื้อหรือสนับสนุนต่อหลักการประชาธิปไตย เช่น มีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประชาธิปไตย โดยมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือติดตาม ควบคุม และตรวจสอบการทำงานของรัฐอย่างจริงจัง หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ประชาชนต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองตามที่คณะที่ว่า “กิจกรรมทางการเมืองการปกครองเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องเอาใจใส่รับผิดชอบ จะหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธให้พ้นความรับผิดชอบของตนหาได้ไม่” เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากนี้จะช่วยให้การตัดสินใจของผู้เสนอโครงการหรือรัฐบาลมีความรอบคอบและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใส ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนและมีความรับผิดชอบต่อหรือสามารถตอบคำถามของประชาชนได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2550)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภูที่ผ่านมาประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเฉลี่ยทั้งจังหวัดหนองบัวลำภูมีจำนวนน้อยที่สุดเช่น เลือกตั้ง ปี 2554 น้อยที่สุดเรียงตามลำดับได้ดังนี้ 1) หนองคาย 2) หนองบัวลำภู 3) อุตรดิตถ์ 4) สกลนคร 5) นครพนม 6) ร้อยเอ็ด 7) สุรินทร์ 8) บุรีรัมย์

9) พิจิตร 10) บึงกาฬ เลือกตั้งปี 2562 จังหวัดที่ออกมาใช้สิทธิน้อยที่สุดเป็นจังหวัดในภาคอีสานทั้งหมด 1) หนองคาย 2) หนองบัวลำภู 3) อุตรธานี 4) สกลนคร 5) สุรินทร์ 6) นครพนม 7) บึงกาฬ 8) บุรีรัมย์ 9) ร้อยเอ็ด 10) กาฬสินธุ์

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยที่ผ่านมาในแต่ละภาคและแต่ละจังหวัดมีประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน้าที่ ถ้าประชาชนคนใดไม่ออกไปใช้สิทธิก็อาจจะเสียสิทธิได้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และปัจจัยเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างไร เพื่อค้นหาคำตอบให้ครอบคลุมผู้วิจัยจึงตั้งชื่อเรื่องในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ว่า “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566 ของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง กับ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลพยากรณ์ขององค์ประกอบของปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง และองค์ประกอบของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ที่มีต่อ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และถิ่นที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 แตกต่างกัน

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ/สังคม ประกอบด้วย อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และบทบาทในชุมชน แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 แตกต่างกัน

3. ปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

4. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง

5. องค์ประกอบของปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมืองและองค์ประกอบของปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมืองมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณในรูปแบบการศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย

การกำหนดประชากรเป้าหมายและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มีรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 ในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 508,325 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดหนองบัวลำภู ปี พ.ศ. 2566)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มีรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 ในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 508,325 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดหนองบัวลำภู, 2566)

2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากมีประชากรที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้นำเอาสูตรของ Yamane (1973) มาใช้ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1+(Ne^2)}$$

โดย

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรเป้าหมายทั้งหมด

e = ค่าความคาดเคลื่อน (นิยมใช้ 0.05)

เมื่อแทนค่าสูตรข้างต้น จะได้

$$\begin{aligned} n &= \frac{508,325}{1+(508,325 \times (0.05)^2)} \\ &= 399.69 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้เท่ากับ 400 คนระเบียบวิธีวิจัยของการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบการศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มหลายชั้น ประกอบด้วยการสุ่มแบบกลุ่มหรือพื้นที่การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และเทคนิคการสุ่มแบบง่าย โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ได้ค่า IOC ที่ระดับ 0.93

3. การกำหนดวิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือการวิจัยที่ประกอบด้วยชุดของคำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู ปี พ.ศ. 2566 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผ่านการทดสอบ (pre-test) ได้แก่ หนึ่ง การทดสอบหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยเป็นการทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา หรือหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.93 และ สอง การตรวจสอบหาความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา จำนวน 50 คน แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถามจากสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ระดับความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90

3.2 วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ดังนี้

1) กำหนดวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วางแผนและเลือกเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถาม

2) กำหนดผู้ที่เก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทีมผู้ช่วยผู้วิจัยเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล จำนวน 6 ทีมๆละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยผู้วิจัยได้อบรมชี้แจงแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่ทีมผู้ช่วยวิจัยและแบ่งเขตรับผิดชอบการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แต่ละทีมอย่างชัดเจน

3) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ใน 3 เขตเลือกตั้งของจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566

4) กำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้ตอบหรือผู้ให้ข้อมูล กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่าง คุณลักษณะเฉพาะ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ใน 3 เขตเลือกตั้งของจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 แบ่งตามถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นเขตเมืองและเขตชนบทและเป็นผู้ที่ยินยอมตอบแบบสอบถาม

5) การกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาการเก็บข้อมูลให้เป็นไปตามความเหมาะสมในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกรกฎาคม 2566

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล โดย 1) สถิติพื้นฐานหรือสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่สถิติ ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติเชิงวิเคราะห์ สำหรับทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยเลือกใช้ t-test -test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สถิติทดสอบความสัมพันธ์ ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและหาอิทธิพลพยากรณ์โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (กัลยา วานิชย์บัญชา และ จุฑิตา วานิชย์บัญชา, 2557)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยพร้อมทั้งตารางนำเสนอเพื่อให้สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ ประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 ผลการวิจัยและศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1, ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับความคิดเห็นของกลุ่ม ตัวอย่างที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง ปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง และ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ในภาพรวม $n=400$

ปัจจัย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
Y ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง	4.12	.62	มาก
X1 ปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง	4.16	.56	มาก
X2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง	4.12	.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งในภาพรวม โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

n = 400

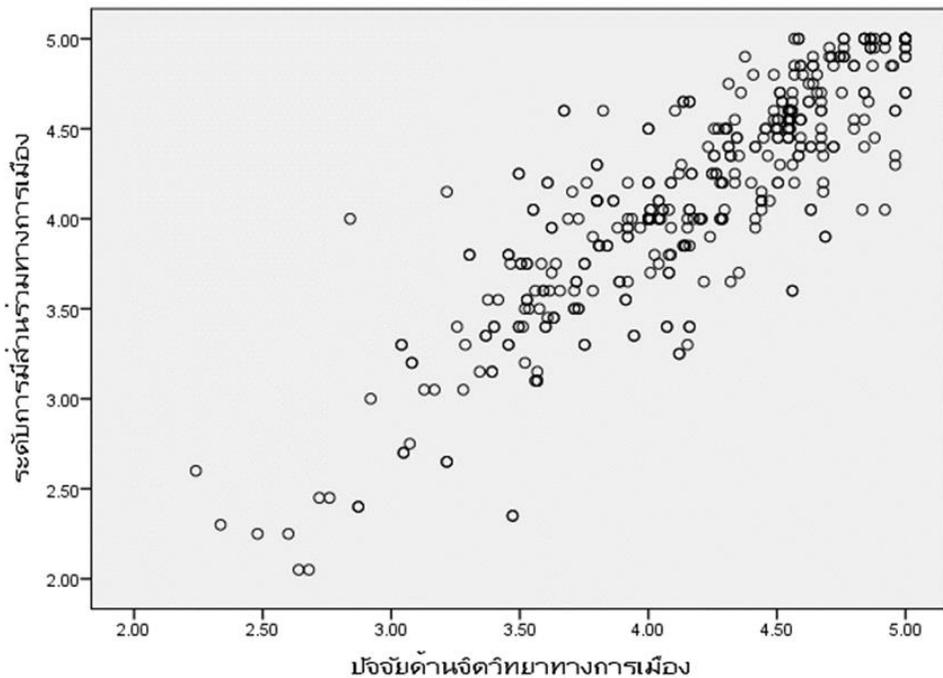
ตัวแปร(Variables)	ปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง
ปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง	1	.86** (.00)
ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง	.86** (.00)	

** P.<.01

จากตารางที่ 2 พบว่า คู่ตัวแปรปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง กับ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้นและสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับสูงที่ค่า $r = 0.86$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยทำการพล็อตกราฟเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) (ภาพที่ 1)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมืองกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ภาพที่ 1 ปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง (X) กับ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y)

จากภาพที่ 1 จะพบว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง (X) กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง (Y) มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตามระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง (การทดสอบเกี่ยวกับสัมประสิทธิ์ความถดถอย : β_i) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยเชิง

$n=400$

ตัวแปรพยากรณ์ (Predict Variables)	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std.	β			Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	.098	.094		-1.04	.02		
1.ความเชื่อ/ทัศนคติทางการเมือง	.065	.032	.058	2.04	.04	.53	2.44
2.ความสนใจทางการเมือง	.076	.038	.079	-1.98	.04	.79	4.78
3.พฤติกรรมทางการเมือง	.081	.036	.084	2.26	.02	.72	4.15
4.อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	.206	.032	.214	6.38	.00	.74	3.38
5.บทบาทพรรคการเมือง	.144	.027	.157	5.29	.00	.68	2.64
6.วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	.250	.036	.271	6.97	.00	.66	4.55

7.ประเด็นทางการเมือง	.347	.034	.342	10.18	.00	.79	3.40
R = .933 ^a R ² = .870 R ² _{Adj} = .868 F = 275.765 Sig. .000 ^b							

P<.05 a. Dependent Variable: ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง

จากตารางที่ 3 พบว่ามีตัวแปรอิสระ 7 ตัวแปร คือ 1) ความเชื่อ/ทัศนคติทางการเมือง 2) ความสนใจทางการเมือง 3) พฤติกรรมทางการเมือง 4) อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย 5) บทบาทพรรคการเมือง 6) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และ 7) ประเด็นทางการเมืองมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง หรือ สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง ได้ประมาณร้อยละ 87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวแปรมีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งเรียงลำดับจากอิทธิพลพยากรณ์มากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ตัวแปรประเด็นทางการเมืองมีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 34.2 ตัวแปรวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 27.1 ตัวแปรอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 21.4 ตัวแปรบทบาทพรรคการเมืองมีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 15.7 ตัวแปรพฤติกรรมทางการเมืองมีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 8.4 ตัวแปรความสนใจทางการเมืองมีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 7.9 และตัวแปรความเชื่อ/ทัศนคติทางการเมืองมีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 5.8 ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสามารถอธิบายได้ถึงประมาณร้อยละ 93 ของการผันแปรของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเลือกตั้งที่ผ่านมาประชาชนต้องการความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศเนื่องจากห่างหายจากการเลือกตั้งมานาน แต่ในทางกลับกันพบว่า ด้านการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปวีณา อุดมกัน (2553) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โพธิ์คิน ขวออุ่นหล้า และ ปัทมา จรุงโรจรณ์ ณ อยุธยา (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดบึงกาฬ ที่พบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง และด้านการจัดตั้งและการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

จากผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล_ด้านเพศ ระดับการศึกษา และ ถิ่นที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์ กับ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 สอดคล้องกับ สุภาพร อิมโพ และคณะ (2562) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมไม่ต่างกัน ด้านอายุ มีความสัมพันธ์ กับ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ โพธิ์คิน ขวออุ่นหล้า และ ปัทมา จรุงโรจรณ์ ณ อยุธยา (2563) ที่ทำการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า อายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลงานศึกษาของ บุศรา โพธิ์สุข (2559) ที่ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อายุแตกต่างกัน ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านปัจจัยด้านเศรษฐกิจ/สังคม_อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และบทบาทในชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุศรา โพธิ์สุข (2559) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า อาชีพ และตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพิ่มศักดิ์ วรรณยิ่ง และคณะ (2559) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่

ผลการวิจัยพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ สุภาพร อิมโพ และคณะ (2562) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า รายได้ ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เห็นได้ว่ารายได้ของประชาชนส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจเป็นเพราะประชาชนต้องทำมาหากินเลี้ยงปากเลี้ยงเป็นสิ่งสำคัญลำดับแรกก่อนที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณวิทยาลัยพิชญบัณฑิต ผู้บริหารคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ของจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นอย่างสูงยิ่ง ที่ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ ส่งเคราะห์ ด้วยข้อมูลข่าวสาร พร้อมด้วยคำแนะนำที่ดียิ่ง และขอกราบขอบพระคุณวารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ให้ความเมตตาธรรม อนุเคราะห์ส่งเสริมสนับสนุนให้โอกาสในการตีพิมพ์วารสารในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

กระผมในนามผู้วิจัย และทีมงาน ขอกราบอาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย ด้วยอำนาจพระไตรรัตน์เป็นฉัตรกัน ให้ทุกท่านภิญโญสุโมสร มีแต่ความสุขมาสภาพร เกียรติขจรเรื่องยศหมดทุกท่าน แม้ท่านหวังสิ่งใดในดวงจิต จงสัมฤทธิ์ด้วยบุญคุณกุศล ถึงหมู่มารผ่านมาจลาจลจงผ่านพ้นประสบสุขทุกท่านเทอญ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเมือง ประกอบด้วย ความเชื่อ/ทัศนคติทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง ค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และองค์ประกอบของปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ประกอบด้วย บทบาทพรรคการเมือง การรณรงค์หาเสียงทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และประเด็นทางการเมือง มีอิทธิพลพยากรณ์ต่อ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2566 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า มีตัวแปรอิสระ 7 ตัวแปร คือ 1) ความเชื่อ/ทัศนคติทางการเมือง 2) ความสนใจทางการเมือง 3) พฤติกรรมทางการเมือง 4) อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย 5) บทบาทพรรคการเมือง 6) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และ 7) ประเด็นทางการเมือง มีอิทธิพลพยากรณ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง หรือ สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งได้ประมาณร้อยละ 87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวแปรมีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งเรียงลำดับจากอิทธิพลพยากรณ์มากไปหาน้อย ดังนี้ ตัวแปรประเด็นทางการเมือง มีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 34.2 ตัวแปรวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 27.1 ตัวแปรอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 21.4 ตัวแปรบทบาทพรรคการเมือง มีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 15.7 ตัวแปรพฤติกรรมทางการเมือง มีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 8.4 ตัวแปรความสนใจทางการเมือง มีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 7.9 และตัวแปรความเชื่อ/ทัศนคติทางการเมือง มีอิทธิพลพยากรณ์ประมาณร้อยละ 5.8 ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง สามารถอธิบายได้ถึงประมาณร้อยละ 93 ของการผันแปรของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง

ส่วน ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่ 1.1 ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมจนทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวทางการเมือง 1.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการ

มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นสำหรับประชาชนโดยเฉพาะผู้สูงอายุอย่างชัดเจน ทั้งนี้ อาจมีการพัฒนาหลักสูตรให้ความรู้ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองสำหรับประชาชน และควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยอาจกำหนดแนวทางในเชิงนโยบายของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสอดคล้องในแต่ละบริบทของพื้นที่ 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน/จังหวัดอื่นๆ และเปรียบเทียบผลการวิจัยที่เกิดขึ้น 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชน/จังหวัดอื่นๆ และเปรียบเทียบผลการวิจัยที่เกิดขึ้นให้ครอบคลุมทั้งภาครัฐและเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา และ จิตตา วานิชย์บัญชา. (2557). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สามลดา.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน : จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพมหานคร: เอ.พี. กราฟิก ดีไซน์และการพิมพ์.
- บุศรา โพธิสุข. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารพิษเนศวร์สาร, 12 (1), 151-164.
- ปวีณา อุดมกัน. (2553). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เพิ่มศักดิ์ วรรณยิ่ง, ณัฐวีณ์ บุณนาค, และจตุพร บานชื่น. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารสหวิทยาการวิจัย, 5(1), 150.
- โพธิ์คิน ขวออุ่นหล้า และ ปัทมา จรุงโรจน์ ณ อยุธยา. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดบึงกาฬ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 2(3), 1-12.

- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553).รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มานพ เข้มเมือง. (2556). การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 5(1), 108.
- สุภาพร อิมโพ, วิจิตรา ศรีสอน, สันฐาน ชยนนท์, อวยพร เรืองโรจน์. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ใน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดลพบุรี. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7 (5), 111.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดหนองบัวลำภู. (2566). เรียกใช้เมื่อ 30 พฤษภาคม 2566 จ ก ก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG230513122501224>
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2550). การเมืองของพลเมือง: ผู้สืบทอดราชใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- Yamane, T. (1973). Statistics an introduction analysis. New York: Harper & Row.